

PROJEKAT ENTERIJERA MULTIFUNKCIONALNOG COWORKING PROSTORA U NOVOM SADU

INTERIOR DESIGN OF MULTIFUNCTIONAL COWORKING SPACE IN NOVI SAD

Milica Pantoš, *Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad*

Oblast – ARHITEKTURA

Kratak sadržaj – Osnovni zadatak rada jeste projektovanje multifunkcionalnog coworking prostora u sklopu postojećeg objekta u Novom Sadu, i definisanje uslužnih i ugostiteljskih sadržaja za mlade. Kao dominantan sadržaj bira se coworking prostor, a u sklopu njegove multifunkcionalnosti prepoznaje se potencijal za reorganizovanje prostora u efemerne smeštajne jedinice. Rad se sastoji iz analize funkcije i lokacije programa, kao i rešenja enterijera.

Ključne reči: *Enterijer, coworking, multifunkcionalan prostor, smeštajna jedinica, mladi*

Abstract – *The main task of the project is to design a multifunctional coworking space within the existing facility in Novi Sad, and to define content and services for youth. Coworking space is the dominant content, and its multifunctionality recognizes the potential for reorganizing the space into ephemeral accommodation units. The paper consists of an analysis of the function and location of the program, as well as the interior design project.*

Keywords: *Interior, coworking, multifunctional space, accommodation unit, youth*

1. UVOD

Predloženo rešenje enterijera objekta u Zmaj Jovinoj ulici br. 2 u Novom Sadu je, pre svega, imalo za cilj da definiše arhitektonske programe kao složeni proizvod koji obuhvata celinu razloga zbog kojih je trebao da nastane, i zadatke koje svojim postojanjem treba da ispuni. Ideja je da se projektovanjem multifunkcionalnog coworking prostora u sklopu postojećeg objekta definišu uslužni i ugostiteljski sadržaji za mlade, te se kao dominantan sadržaj bira coworking prostor, a u sklopu njegove multifunkcionalnosti prepoznaje se potencijal za stvaranje ugostiteljskog sadržaja u vidu efemernih smeštajnih jedinica. Odabrani programi nisu jednoznačni po svojoj prirodi, već veoma raslojeni i mnogoznačni.

Uključivanjem socijalnog, kulturnog i edukativnog aspekta na tradicionalnu funkciju ugostiteljskih i uslužnih objekata transformiše se postojeća percepcija o prostorima koji zadovoljavaju čisto egzistencijalne i poslovne potrebe, i stvara se savremena vizija programa koji nude višeznačno iskustvo korisnicima.

NAPOMENA:

Ovaj rad proistekao je iz master rada čiji mentor je bila dr Ivana Miškeljin, vanredni profesor.

2. ANALIZA PROGRAMA

Analiza programa podrazumeva detaljno izučavanje razvoja programa coworking-a i hostela, njihov prostorni razvoj, kao i aspekte kojima ovi programi utiču na lokalno stanovništvo. Tipologija hostelskog smeštaja se prepoznaje kao adekvatna kategorija za funkcionisanje projektovanih efemernih smeštajnih jedinica, koji su predložene kao varijanta rešenja multifunkcionalnog coworking prostora objekta. Pregled programske analize omogućuje detaljniji uvid na sociološke, kulturne, edukativne, ekonomske, i komercijalne funkcije arhitekture.

2.1. Definisane programa

Pre svega, treba krenuti od korisnika prostora, odnosno, onoga od kog se u najvećoj meri očekuje da bude korisnik ovog prostora. Očekivana ciljna grupa korisnika coworking-a i hostela, u vidu efemernih smeštajnih jedinica, jesu mladi turisti, mladi ljudi iz neposredne okoline Novog Sada, ali i digitalni nomadi.

Digitalni nomadi predstavljaju inovativnu kategoriju poslovnih ljudi koji nisu fizički uslovljeni svojim prisustvom u firmi da bi obavljali poslovne aktivnosti. Uz pomoć tehnologije i internet konekcije digitalni nomadi rade samostalno, ili u sklopu neke kompanije, ali ujedno, često menjaju mesto prebivališta, i uporedo sa poslom, putuju i upoznaju nove gradove i kulture.

2.2. Uticaj programa na odabir lokacije

Ukoliko programe coworking-a i smeštajnih kapaciteta tipa hostela posmatramo kao programe koji su, pre svega, finansijski povoljni i lako dostupni, može se slediti primer gde se oni pozicioniraju na rubu naselja. Međutim, radi što bolje povezanosti sa lokalnom kulturom i omogućavanjem autentičnog iskustva korisnicima, bira se lokacija u centru grada. Sa tim u vezi, razmatran je i relativno loš sistem javnog saobraćaja (Novi Sad ima samo gradske linije autobusa), što rub naselja čini prilično izolovanim i udaljenim od atraktivnih sadržaja koje grad nudi. Centar grada je zaštićena prostorna celina urbanog jezgra, što korisnicima programa, pogotovo turistima, omogućava da iskuse deo istorije grada. Neposredna blizina Trga slobode, Kulturnog centra Novog Sada, mnogobrojnih galerija i pozorišta obezbeđuje direktnu vezu sa većinom manifestacija i kulturnih programa.

3. PROJEKAT ENTERIJERA

3.1. Analiza lokacije

Predmetni objekat nalazi se u Zmaj Jovinoj ulici br. 2, u starom gradskom jezgru grada Novog Sada. U januaru

2008. godine Vlada Republike Srbije je donela Odluku o proglašenju starog jezgra Novog Sada za prostorno kulturno-istorijsku celinu, čime je ova urbanistička celina utvrđena za kulturno dobro [1]. Prostor između utvrđenih granica iznosi gotovo 35 ha, i predstavlja kulturno-istorijski, prostorno-funkcionalni i oblikovni identitet starog jezgra Novog Sada. U okviru ove celine nalaze se objekti građeni u vremenskom rasponu od nastanka novovekovnog grada do danas, a najvećim delom su nastale u drugoj polovini XIX veka, i u godinama do Prvog svetskog rata. Vreme njihove gradnje obeležilo je stilsku pripadnost, te možemo uočiti objekte građene u stilu baroka, klasicizma (bidermajera), romantizma, istorizma, secesije, i u manjem broju, modernističke objekte građene između dva svetska rata. Preovlađuje parтерна i spratna gradnja sa vizuelno dominantnim tornjevima sakralnih objekata i kupolama pojedinih reprezentativnih javnih i privatnih palata.

3.1.1. Kulturno-istorijski podaci predmetnog objekata

Posle Bune 1848/9. godine upravnik patrijaršijskog imanja u Dalju, Jovan Pasković, zatražio je dodelu pomoći za gradnju, te 1850. godine bečki arhitekta Jožef Štauffer (Josef Stauffer) potpisuje plan za izgradnju jednospratne stambene zgrade. Kuća je podignuta 1852. godine na mestu prethodne koja je stradala u Buni. Originalni plan kuće predviđao je dućane u prizemlju oko ajnfort prolaza, a u južnom dvorišnom krilu stepenište i manji stan. Na spratu je bio jedan veliki stan. Fasada je ukrašena klasicističkim motivima, ravnim vencima i naglašenim centralnim rizalitom koji se završava trougao-nim timpanonom sa floralnim motivima. Predviđeno je 7 otvora na fasadi u pojasu sprata, od kojih 4 velika [2]. Međutim, objekat nije u potpunosti izveden po planu, i kroz svoju istoriju je pretrpeo mnoge modifikacije. Glavno stepenište, u planu najavljeno u sklopu dvorišnog kraka, izvedeno je u središnjem delu uličnog trakta. Na fasadi je izvedeno 9 jednakih otvora u spratnom pojasu koji su blago ovalno završeni, i iznad kojih su postavljeni arhitravni frontoni sa konzolicama. Ispod spratnih otvora nalaze se parapeti sa profilisanim pravougaonim ukrasom. U sredini fasade je sasvim plitki rizalit, a kordonski venac, koji deli prizemlje od sprata, je zupčasto ukrašen i bogato profilisan. Fasada se završava praznim frizom i isturenim profilisanim krovnim vencem. Čitava fasada je obrađena plitkom imitacijom sloga od kamenih kvadera, naizmenično rustičnim i glatkim. U sklopu savremenih intervencija na fasadi, najveće modifikacije je pretrpelo prizemlje u kom su izbijeni prozori radi formiranja izloga prodavnica. Zbog svojih izrazito arhitektonsko-urbanističkih, kulturno-istorijskih i likovnih vrednosti objekat je svrstan u kulturno dobro.

U prizemlju objekta se trenutno nalaze komercijalni sadržaji, jedan deo sprata se koristi kao magacinski prostor, a u drugom delu se nalaze kancelarije više poslovnih preduzeća. Iz ajnfort prolaza se može pristupiti podrumu objekta u kome je trenutno ugostiteljski sadržaj kafea. U enterijeru objekta, na prvom spratu, nalaze se velika, dvokrilna, kasetirana, puna drvena vrata, koja u velikoj meri doprinose estetici prostora. Ulična fasada je nedavno restaurirana i očuvana u relativno dobrom stanju, sa izuzetkom dela prizemlja koje je ofarbanu u različitu nijansu oker boje u odnosu na ostatak fasade – Slika 1. Dvorišna fasada je zapuštena i delimično devastirana.

Slika 1. Ulična fasada predmetnog objekta

3.1.2. SWOT analiza

SWOT analiza predstavlja metodu strategijskog planiranja koja se koristi u cilju ocenjivanja snage (strength), slabosti (weakness), prilika (opportunity) i pretnji (threats) jednog projekta. Analiza podrazumeva utvrđivanje spoljašnjih i unutrašnjih faktora koji mogu pozitivno ili negativno da utiču na ostvarivanje cilja projekta.

- Snaga (*Strength*)

Snaga ovog projekta, pre svega, se ogleda u atraktivnoj istoriji i lokaciji objekta. Klasicistički objekat u Zmaj Jovinoj ulici čini deo kulturno-istorijske celine grada i nudi korisnicima da direktno iskuse istoriju Novog Sada. Snagu projekta možemo da sagledamo i u kontekstu šire lokacije, odnosno, neposredne blizine većine administrativnih, kulturnih i prirodnih repera grada, kao i ugostiteljskih objekata (kafea, restorana). Takođe, snazi projekta doprinosi i očuvan konstruktivni sklop i reprezentativna fasada objekta.

- Slabosti (*weakness*)

Iako je objekat statički stabilan, dvorišna strana objekta je zapuštena i delimično devastirana što predstavlja slabost za ovaj projekat. Takođe, u dvorišnom prostoru se nalaze pomoćni prizemni objekti koji su zakrčili prostor dvorišta i u velikoj meri deplasiraju izgled objekta.

- Prilike (*opportunity*)

Prilike ovog projekta se ogleda u neiscrpnom inspirativnom turističkom potencijalu grada Novog Sada, gde je Stari grad neizostavna stanica svih turističkih maršuta (rečna duž toka Dunava, biciklistička-EuroVelo, internacionalne manifestacije (Exit, NOMUS, Festival uličnih svirača, INFANT, džez festival, itd.)).

- Pretnje (*threats*)

Moguće pretnje za ovaj projekat ogledaju se kroz istoriju korišćenja objekta, naime, usled nedovoljne kontrole nadležnih organa zabeležene su mnoge intervencije na objektu koje su degradirale njegovu kulturno-istorijsku vrednost i autentičnost. Takođe, u istom maniru, nedovoljno razvijena politika subvencionisanja vlasnika objekta zaštićenog kulturnog dobra, dovodi do zapuštanja i devastacije objekata.

3.2. Koncept

Konceptualna postavka sastoji se od sagledavanja dva različita programa (coworking prostora i ugostiteljskih efemernih smeštajnih jedinica) i uočavanja njihove zajedničke osnove koncepta koja se zasniva na ideji deljenja prostora. Ideja deljenja prostora nadovezuje se na

Ljudsku potrebu za socijalizacijom, i životni stil i radne navike mladih. Oblikovna logika fokusira se na ostvarivanju fluidnosti u prostoru. Fluidnost prostora omogućava razna iskustva u okviru jednog prostora, i pre svega, omogućava fluidnost socijalnih interakcija. Ljudi su u ovakvim prostorima mnogo otvoreniji i spremniji na upuštanje u međusobne interakcije.

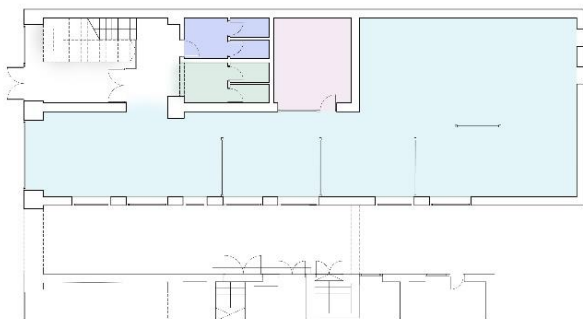
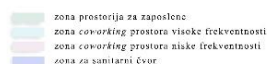
Prvi dominantan princip korišćen u sklopu dizajna enterijera vezuje se za fleksibilnost prostora, jer, kako su ugostiteljska namena smeštajnih jedinica i uslužna namena coworking prostora podložne brzim promenama u načinu funkcionisanja, tako se težilo da i enterijer objekta ne bude uslovljen arhitektonskom strukturom i stvori fleksibilan prostor.

U ovom kontekstu, tehnička potreba za dizajnom mora da počiva na principu prilagodljivosti. Drugi dominantan princip prilikom dizajniranja enterijera odnosi se na stvaranje identiteta prostora, pri čemu se uzima u obzir obim aktivnosti (edukativnih, kulturnih) koje bi se odvijale u prostoru coworking-a i hostela, nezavisno od njihove primarne funkcije.

Prilikom prostorne organizacije predmetnog objekta, kog prvenstveno odlikuje slobodna osnova, pažnja se usmerava na elemente koji formiraju granicu u prostoru. Granica se posmatra kao element koji daje slobodu kretanju, integriše prostor, i oblikuje naša iskustva u prostoru. Prilikom prostornog oblikovanja teži se postizanju povoljne percepcije unutrašnjeg prostora, ali se pri tome negira uspostavljanje šablona, kako bi se izbegla standardizacija i sačuvao arhitektonski identitet prostora.

3.3. Funkcionalna podela

Funkcionalna podela je jasno uočljiva na crtežu osnove, i može se zapaziti da je prostor projektovan u skladu sa frekventnošću njegove upotrebe. Naime, najveći deo prostora je rezervisan za aktivnosti koje su učestalijeg karaktera, i podrazumevaju češću smenu korisnika, dok je prostor niže frekventnosti fizički odvojen i namenjen manjoj grupi korisnika koja bi provodila više vremena u jednom prostoru – Slika 2., Slika 3 i Slika 4.

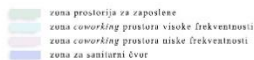

Slika 2 Prikaz funkcionalne podele prizemlja coworkinga

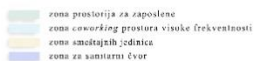
3.4. Materijalizacija

Materijalizacija prostora se ogleda u kontrastu hladnih površina konstruktivnih elemenata i toplih materijala tapaciranih elemenata mobilijara. Dominantni materijali su uglačani beton, teraco, metal i staklo, a zastupljene boje su siva, bela, i tamna nijansa tirkizno plave.

Veoma bitnu ulogu u definisanju prostora enterijera igraju pregrade sačinjene od ramovske metalne konstrukcije na koji je razapeta mreža od kanapa. Ove pregrade dimenzija 270 x 220 cm čine granicu koja, zapravo, integriše prostor i pospešuje interakciju među korisnicima. Transparentne pregrade omogućavaju percipiranje slojevitosti prostora, i svojim otvorima u mreži omogućavaju interakciju i razmenu predmeta korisnicima koji rade u timu.

Slika 3. Prikaz funkcionalne podele sprata coworkinga

Slika 4. Prikaz funkcionalne podele sprata (coworking+smeštajne jedinice)

Neformalni dizajn ovih elemenata omogućava korisnicima da se naslone na mrežu čime se dodatno pospešuje bliskost u korišćenju prostora.

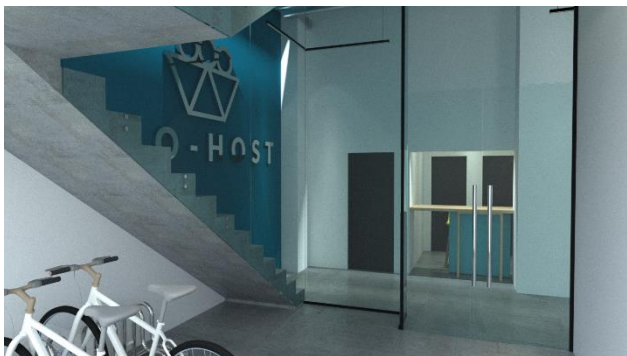
3.5. Vizuelni identitet

U okviru projekta enterijera multifunkcionalnog coworking prostora dizajniran je i vizuelni identitet ovog projekta u vidu grafičkog dizajna. Polazna tačka prilikom stvaranja identiteta je u formiranju naziva koji proističe iz korena reči „coworking“ i „hostel“, te se ovaj projekat jednoznačno označava kao „Co-Host“.

Inspirisan idejom deljenja prostora i podsticanjem socijalnih interakcija dizajniran je logotip koji bi služio kao grafički simbol u prezentovanju osnovnih ideja projekta. Logo je sačinjen od osnovnih geometrijskih oblika, trougla i kružnice, koji su povezani tako da čine jedinstvenu celinu, simbolišući 3 udružene ljudske figure. Tekst i grafički simbol vizuelno su povezani kroz oblik kružnice u okviru logoa i slova „O“ u okviru naziva Co-Host, a njihov međusobni odnos unosi dinamiku i razigranost u grafički dizajn projekta – Slika 5. i Slika 6.

Slika 5. Logotip projekta CO-HOST

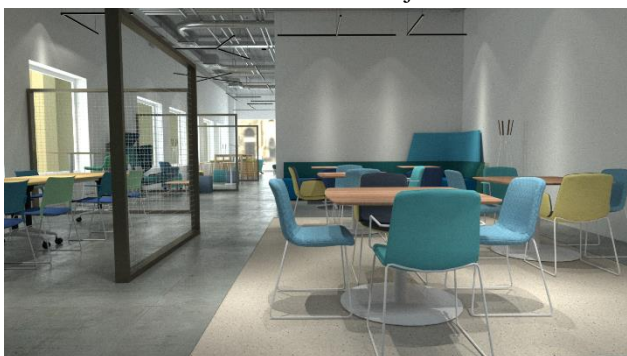
Slika 6. Ulazni hol sa logotipom na zidu

4. ZAKLJUČAK

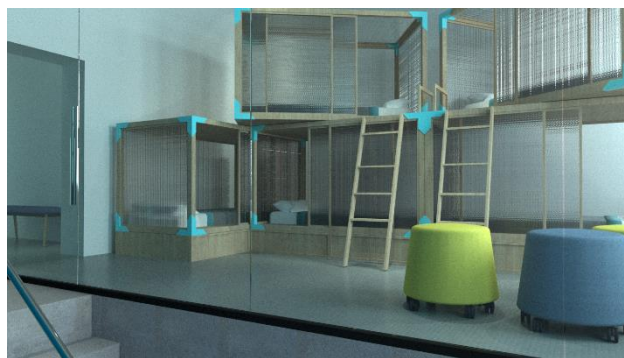
Projektom enterijera multifunkcionalnog coworking prostora u Novom Sadu pokazalo se kako se uključivanjem socijalnog, kulturnog i edukativnog aspekta na tradicionalnu funkciju ugostiteljskih i uslužnih objekata transformiše postojeća percepcija o prostorima koji zadovoljavaju čisto egzistencijalne i poslovne potrebe, i stvara se savremena vizija programa koji nude višeznačno iskustvo korisnicima - Slika 7, Slika 8 i Slika 9.

Slika 7. Prikaz konferencijske sobe

Slika 8. Prikaz zajedničkog coworking prostora

Slika 9. Prikaz smeštajnih jedinica

Mnogoznačnost iskustava, atraktivnost lokacije, i fleksibilnost prostora prikazanih u ovom projektu doprinose tome da ovaj objekat postane nova repna tačka i mesto socijalizacije u Novom Sadu. Kako je ovim projektom obrađen samo deo objekta, praćenjem ovog zaključka može se očekivati potreba prenamene i dizajniranje ostatka objekta za potrebe coworking prostora i hostela.

5. LITERATURA

- [1] Društvo arhitekata Novog Sada, „Časopis za arhitekturu i urbanizam DaNS 61“, Novi Sad, april 2008.
- [2] Zavod za zaštitu spomenika kulture Grada Novog Sada, „Konzervatorsko-restauratorski uslovi i mere tehničke zaštite za adaptaciju i uređenje tavanškog prostora objekta u Zmaj Jovinoj ulici, br. 2 u Novom Sadu“, Novi Sad, oktobar 1995.

Kratka biografija:

Milica Pantoš rođena je u Novom Sadu 1990. god. Diplomski rad na Fakultetu tehničkih nauka iz oblasti Arhitektura - Urbanistička studija transformacije del centralnog područja Temerina odbranila je 2017.god.

Master rad na Fakultetu tehničkih nauka iz oblasti Arhitektura – Projekat enterijera multifunkcionalnog coworking prostora u Novom Sadu odbranila je 2019.god.

kontakt: milicapantos@gmail.com